

SAMVERKAN

- ÄR BÅDE LÖSNINGEN OCH PROBLEMET

Socialchefsdagarna 2022

Thomas Andersson
Högskolan i Skövde
thomas.andersson@his.se

KOMPLICERAT/KOMPLEXT

- Komplicerat – motsatsen till enkelt, kräver mycket kunskap/erfarenhet – men det går att hitta en bästa lösning
- Komplext – präglas av flera dilemman p g a flera oförenliga intressen som behöver hanteras samtidigt – kräver balansering
- Komplexitet i frågeställningen resp komplexitet i organiseringen (otydliga strukturer/mandat)
- Komplexa organiseringslösningar kräver mycket av inblandade aktörer, risk för passivitet

INSTITUTIONELL KOMPLEXITET: FLERA STYRLOGIKER I OFFENTLIGA ORGANISATIONER

Kopplat till olika aktörer

- Profession, management, politik

Kopplat till olika logiker

- Profession, byråkrati, marknad
-

NPM SKAPAR BEHOVET AV SAMVERKAN MEN FÖRSVÅRAR OCKSÅ SAMVERKAN

- New Public Management (NPM) – offentliga organisationer härmar näringslivets metoder, styrning och organisering
 - Tydligare resursperspektiv
 - Decentraliserade resultat- och/eller kostnadsenheter
 - Ökat ansvarsutkrävande
 - Ökade effektiviteten INOM de offentliga organisationerna/enheterna...
 - ...men gjorde det svårare att hantera stora/svåra frågor som krävde många olika aktörers medverkan MELLAN organisationer/enheter
 - Offentliga organisationer nu designade för avgränsade, ”enkla” uppdrag
 - Post-NPM har handlat om att behålla NPM:s positiva effekter, men samtidigt hantera dess negativa effekter
 - Samverkan tydligaste post-NPM-fenomenet – men skapar också nya problem genom samverkansparadoxen
-

ATT FÖRSTÅ SAMVERKAN SOM ORGANISATORISK FÖRETEELSE (INTE ENBART INTER-PERSONELL)

- Olika grader av samverkansförmåga (-kompetens)
 1. Förståelse för det egna bidraget
 2. Förståelse för andras bidrag
 3. Förståelse för vad helheten (systemet) kräver - systemsyn
 - ”Vanligt” arbete vs. samverkan – vid samverkan kommer koordinering i högre grad behöva ske samtidigt vi arbetar i samverkan istället för före
 - Före arbete: standardisering av processer, kompetenser, resultat (kräver ”enkla” och stabila förutsättningar)
 - Under arbete: direkt ledning/styrning (reducera komplexiteten), ömsesidig anpassning (möjliggöra många olika perspektiv samtidigt)
 - Ömsesidig anpassning sker inte av sig själv, utan kräver aktiva aktörer (eller koordinatörer/koordineringsmekanismer som framkallar denna typ av aktivitet) – samtidig integrering och differentiering
-

SAMVERKAN OCH SAMMANHANG - NÄTVERK I OFFENTLIG VERKSAMHET

- Nätverk har ofta använts som motpol till byråkrati som styrform
- Utgångspunkten nätverk som idealtyp: bottom-up, framväxt
- Forskningen har snarare haft bottom-up som utgångspunkt än någonting man undersökt – underskattat top-down i nätverk
- Särskilt viktigt i samarbete mellan offentliga aktörer

Tre olika typer av nätverksstyrning

Delad ledning – informellt, framgångsfaktor: engagemang

Nätverksadministration – separat koordinerade org, framgångsfaktor: koordinering

Ledande organisation – en av organisationerna leder,
framgångsfaktor: ledande organisationens förmåga

PROBLEMATISKA TRENDER SOM FÖRSVÅRAR

- Fragmentering av offentliga verksamheter
 - Brist på systemtänkande
 - Isärdragning av accountability och responsibility
 - Skyltfönsterstrategier
 - Implementeringstänkande frikopplat mottagaren
 - “Bocka-av”-mentalitet
 - Växande stödfunktioner som del av fragmentering
 - Verksamhetsstyrning istället för verksamhetsstöd?
-

- Alvehus, J. & Andersson, T. (2017) Styrning och professionellt inflytande i offentliga organisationer, Sveriges Kommuner och Landsting.
- Andersson, T. (2013) Förutsättningar för förbättringsarbete inom vården, i Eriksson, N., Holgers, K-M & Mullern, T., *Att utveckla vården – Om erfarenheter av kvalitet, verksamhetsutveckling och förbättringsarbete*, Lund: Studentlitteratur.
- Andersson, T., Crevani, L., Eriksson-Zetterqvist, U. & Tengblad, S. (2020) *Chefskap, ledarskap, medarbetarskap*, Lund: Studentlitteratur.
- Eriksson, E., Andersson, T., Hellström, A., Gadolin, C. & Lifvergren, S. (2020) Collaborative public management: Coordinated value propositions among public service organisations, *Public Management Review*, 22(6), 791-812.
- Eriksson, E., Gadolin, C., Andersson, T., Hellström, A. & Lifvergren, S. (2021) Value propositions in public collaborations: Regaining organizational focus through value configurations. *British Journal of Management*, published ahead of print.
-